

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) มีวัตถุประสงค์ เพื่อ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงอยู่ของการเรียนรู้ในตัวบุคคล เนื่องด้วย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ที่เรียนด้วยเพลงพื้นบ้านอีสาน ให้กับเพลงไทยสมัยนิยม มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การเลือกตัวอย่างประชากร
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การเลือกตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนบ้านหลัก เขตอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ ๒ มีการศึกษา ๒๕๓๔ จำนวน ๖๖ คน ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. เลือกโรงเรียนใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบมีวัตถุประสงค์ คือ
  - 1.1 เลือกโรงเรียนที่มีขนาดกลาง มีจำนวนห้องเรียนและจำนวนนักเรียนเพียงพอที่จะทำการวิจัยได้
  - 1.2 เป็นโรงเรียนที่อยู่ในเขตชุมชนที่ใช้ภาษาเขมรเป็นภาษาถิ่น ประชาชนมีความสนใจศึกษาและแสดงเพลงพื้นบ้านอีสานได้
  - 1.3 ผู้บริหารและคณะกรรมการเห็นความสำคัญและสนับสนุนในการวิจัย

2. แบ่งตัวอย่างประชากรออกเป็น 2 ห้อง โดยใช้วิธีจับคู่ค่าแนว (Match Pair) ของกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ภาคเรียนที่ 3 มีการศึกษา 2533 ที่เท่ากันหรือใกล้เคียงกันได้ตัวอย่างประชากรห้องละ 33 คน ซึ่งทั้งสองห้องมีค่าแนวเฉลี่ยใกล้เคียงกัน

3. เลือกห้องเรียนเพื่อใช้เป็นกลุ่มทดลอง เพลงพื้นบ้านอีสานได้ จำนวน 1 ห้องเรียน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีดังนี้

1. แผนการสอนโน้ตสาがらเบื้องต้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยเพลงพื้นบ้านอีสานได้กับเพลงไทยสมัยนิยม

2. เพลงพื้นบ้านอีสานได้กับเพลงไทยสมัยนิยมที่ผ่านการคัดเลือกและวิเคราะห์แล้ว

3. แบบทดสอบวัดผลลัพธ์ทางการเรียนโน้ตสาがらเบื้องต้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ขั้นตอนและรายละเอียดในการดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. ขั้นตอนการเตรียมการ

1.1 ศึกษาค้นคว้า รวบรวมความรู้และทฤษฎีต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนดนตรีสาがらในระดับประถมศึกษา การวัดผลประเมินผลด้านดนตรี จากเอกสารวารสาร ตำรา หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.2 สำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านอีสานได้ไว้ แล้วคัดเลือกเพลงพื้นบ้านอีสานได้ตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างเครื่องมือ จำนวน 20 เพลง

1.3 สำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับเพลงไทยสมัยนิยม โดยรวบรวมรายชื่อ เพลงที่กำลังได้รับความนิยมแพร่หลายในปัจจุบัน ตามเกณฑ์ผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วนำไปสำรวจ ความนิยมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในกลุ่มโรงเรียนสหวิจัย 1 จำนวน 4 โรงเรียน โรงเรียนละ 10 คน โดยให้นักเรียนเลือกเพลงที่ชอบหรือร้องได้มาคนละ 10 เพลง แล้วนำมาจัดอันดับความนิยมและคัดเลือกไว้ จำนวน 20 เพลง เพื่อใช้เป็นข้อมูล ในการสร้างเครื่องมือ

1.4 เกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกเพลงเพื่อใช้ในการวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีดังนี้

1.4.1 เพลงพื้นบ้านอีสานได้

1.4.1.1 เป็นเพลงที่มีมาแต่เดิม

1.4.1.2 เป็นเพลงที่ประยุกต์หรือตัดแปลงใหม่จากเพลงไทย ลูกทุ่งหรือลูกกรุง แต่ไม่ใช่การนำทำนองเพลงนั้นมาใช้ทั้งหมด

1.4.1.3 เป็นทำนองเพลงที่คุ้นหู มีความไพเราะ

จังหวะชัดเจน

1.4.1.4 เป็นทำนองเพลงที่ง่ายต่อการร้องของเด็ก

1.4.2 เพลงไทยสมัยนิยม

1.4.2.1 เป็นเพลงที่กำลังได้รับความนิยมในปัจจุบัน

1.4.2.2 เป็นเพลงที่ไม่นำทำนองมาจากเพลงพื้นบ้านหรือ เพลงไทย

1.4.2.3 เป็นเพลงที่มีทำนองและจังหวะชัดเจน มีความ ไพเราะ

1.4.2.4 เป็นเพลงที่ง่ายต่อการร้องของเด็ก

1.4.3 เพลงพื้นบ้านอีสานได้และเพลงไทยสมัยนิยมแต่ละเพลงมีช่วง กว้างของเสียงประมาณ 10 ขั้นคู่เสียง ระหว่างเสียงที่แฟลต-เร (B^b-D[']) อาจจะต่ำหรือ สูงกว่า เล็กน้อย

1.4.4 เพลงที่ใช้มีเนื้อร้องในตสาກลตรงกับเรื่องที่จะสอนในแต่ละครั้ง

1.5 ผลต้นเพลงพื้นบ้านอีสานได้กับเพลงไทยสมัยนิยมที่คัดเลือกไว้ นำมาวิเคราะห์โดยใช้แบบวิเคราะห์เพลงร้องของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธรุทธ์ สุกอรจิต์ ดังรายละเอียดของแบบวิเคราะห์ วิธีการ และหลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์เพลงในภาคพนวก งหน้า เพื่อนำมาใช้สร้างแผนการสอน จำนวน 2 ชุด ชุดละ 12 แผน แผนละ 1 เพลงรวม 24 เพลง ผลการวิเคราะห์เพลงพื้นบ้านอีสานได้ที่ใช้ในการวิจัยพบว่า เพลงส่วนใหญ่เป็นบันไดเสียงเพนทาโนนิก จบลงด้วยเสียงเร (D) มีรูปแบบทำนองเป็น AB หรือ aabb ความยาวของเพลงตั้งแต่ 8-16 ห้อง ประกอบด้วยวรรคสั้น ๆ 2-4 วรรค มีช่วงกว้างของเสียงประมาณ 5-10 ขั้นคู่เสียงและมีช่วงกลุ่มตัวโน้ตประมาณ 5-8 ขั้นคู่เสียง (ชู-ชู) ส่วนเพลงไทยสมัยนิยมเป็นเพลงที่มีความยาวมากกว่าเพลงพื้นบ้านอีสานได้ ผู้วิจัยจึงคัดเลือกบางท่อนของเพลงที่มีเนื้อหาที่จะใช้สอนเท่านั้นมาใช้ในการวิจัยเพื่อความเหมาะสมและเหมาะสมกับเวลาเรียนด้วย ผลการวิเคราะห์เพลงไทยสมัยนิยม (บางท่อน) ที่ใช้ในการวิจัย พบว่า เพลงไทยสมัยนิยมส่วนใหญ่เป็นบันไดเสียงเพนทาโนนิก จบลงด้วยตัวโนนิก มีช่วงกว้างของเสียงประมาณ 5-8 ขั้นคู่เสียง ช่วงกลุ่มตัวโน้ตประมาณ 3-8 ขั้นคู่เสียง มีรูปแบบทำนองทั้งเพลงเป็นแบบ AABA, ABAB, AABB และ ABC ความยาวของท่อนเพลงประมาณ 8 ห้อง (ดังภาคพนวก งหน้า 153)

เพลงพื้นบ้านอีสานได้กับเพลงไทยสมัยนิยมที่ใช้ในการวิจัยแต่ละแผนการสอน เป็นการจับคู่เพลงที่มีเนื้อหาที่จะสอนเหมือนกัน

2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

2.1 การสร้างแผนการสอน

2.1.1 ศึกษาค้นคว้าแนวการสอนดนตรีในระดับประถมศึกษาทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ และสร้างแผนการสอนโน้ตสากล เบื้องต้น โดยยึดแนวการสอนของโคลาຍ เป็นหลัก ซึ่งในแต่ละแผนการสอนประกอบด้วยทักษะดนตรีในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1.1.1 การพัง เข่น การพังเพลงที่สอน การพังเสียง ดนตรี หรือการพังเสียงของตัวเองเพื่อศึกษาระดับเสียงเป็นต้น

2.1.1.2 การร้อง เข่น การร้องเพลง การร้องตามอัตราจังหวะแบบภาษา-ทีฟี หรือการร้องแบบชอล-ฟ่า

2.1.1.3 การเล่น เช่น การตอบมือตามจังหวะตอบ

จังหวะท่านอง หรือการเล่นเครื่องประภอนจังหวะ

2.1.1.4 การเคลื่อนไหว เช่น การเดิน การวิ่ง

การขยับเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะ เพลง

2.1.1.5 การสร้างสรรค์ เช่น การตอบมือตามจังหวะ

หนักเบาและสันຍາວของตัวโน้ต การร้องตามระดับ เสียงต่าง ๆ

2.1.1.6 การอ่าน เช่น การอ่านสัญลักษณ์ของจังหวะแบบ

ภาษา-ทีที การอ่านระดับ เสียงจากสัญญาณมือหรือการอ่านโน้ตສากล เป็นต้น

2.1.2 จากการศึกษาองค์ประกอบของแผนการสอนในแผนการสอน

โน้ตສากล เบื้องต้น วิชาดนตรีและนาฏศิลป์ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีองค์ประกอบในการจัดทำแผนการสอน ดังนี้

ความคิดรวบยอด

จุดประสงค์ เชิงพฤติกรรม

เนื้อหา

กิจกรรม

สื่อการเรียนการสอน

การวัดผลและประเมินผล

2.1.3 ศึกษาเนื้อหาเรื่อง โน้ตສากล เบื้องต้น ในแผนการสอนที่ 4

วิชาดนตรีและนาฏศิลป์ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 และนำมาปรับปรุงและจัดเรียงลำดับเนื้อหาใหม่ จากง่ายไปยาก โดยอาศัยแนวการสอนของโคงายเป็นหลัก ดังนี้

จังหวะตอบ, จังหวะท่านอง

ซื่อและค่าของตัวโน้ต ๐, ๑, ๒, ๓, ๔,

จังหวะท yüคและตัวท yüค

ระดับเสียงโน้ตສากล ໂດ ເຮ ມີ ພາ ທອລ ລາ ທີ

เครื่องหมายกำหนดจังหวะ $\frac{2}{4}$ และ $\frac{4}{4}$

2.1.4 นำเนื้อหาที่จัด เรียงลำดับไว้มาสร้างแผนการสอนโน้ตสาгал

เบื้องต้นได้ทั้งหมด 12 แผน ในแต่ละแผนจะใช้เพลง 1 เพลง ซึ่งเป็นเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโน้ตสาгалเบื้องต้นที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์แล้ว จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกทักษะทั้งการฟัง การร้อง การเคลื่อนไหว การสร้างสรรค์และการอ่านด้วย อีกทั้งมีเกมประกอบการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้และความสนุกสนานเพลิดเพลิน แผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีดังนี้

ตารางที่ 1 แผนการสอนโน้ตสาгалเบื้องต้น

แผนการสอนที่	เรื่อง/เนื้อหา	เพลงพื้นบ้านอีสานใต้	เพลงไทยสมัยนิยม
1	จังหวะตอบ	กะโน้นบติงต่อง	เลือ
2	จังหวะทำนอง	ปการ้ายเจก	ลาอก
3	ชื่อและค่าของตัวโน้ต ป, ก	ชะโอละหน่าย	เจ้าภาพจงเจริญ
4	ชื่อและค่าของตัวโน้ต อ, ค	อาไวยอยอง	สัญญาใจ
5	ชื่อและค่าของตัวโน้ต ឌ	ไหวคูร	เปล่าหรอคนะ
6	จังหวะหยุดและตัวหยุด	ชาระยัง	สับປະรด
7	ระดับ เสียง โน้ตสาгал	โโค เร มี	รำเบญญญ
8	ระดับ เสียง โน้ตสาгал	โโค เร มี ชอล	ข้าวนอกนา
9	ระดับ เสียง โน้ตสาгал	โโค เร มี ชอล ลา	กจัญเจก (โนราณ) พลิกล็อก
10	ระดับ เสียง โน้ตสาгал	โโค เร มี ฟ่า ชอล ลา ที	แกว nond น้ำพริกปลาทู
11	เครื่องหมายกำหนดจังหวะ	$\frac{2}{4}$ เช็บ เช็บ	ขึ้นกันปูน คู่กัด
12	เครื่องหมายกำหนดจังหวะ	$\frac{4}{4}$ อาไวยอยอง (ประยุกต์)	อารมณ์ตี

2.1.5 นำแผนการสอนที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิต้านการสอนดูตรว
รดับประถมศึกษา จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบขั้นตอนการสอน ความถูกต้อง เหมาะสมของ
เนื้อหาและกิจกรรม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นพร้อมกับสร้างสื่อการเรียนการสอน

2.1.6 นำแผนการสอนโินตสาгалเบื้องต้นที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไป
ทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหลักเขต ซึ่งไม่ใช่ตัวอย่างประชากร
จำนวน 20 คน เพื่อถูกความชัดเจนของกิจกรรม สื่อการเรียนการสอน ขั้นตอนการสอนและ
เวลาที่ใช้ในการดำเนินการสอน แล้วนำข้อบกพร่องต่าง ๆ มาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

3. การสร้างแบบทดสอบวัดผลลัมฤทธิ์ทางการเรียน ให้สอดคล้องกับมาตรฐานคุณประสังค์
การเรียนรู้ในแผนการสอนโินตสาгалเบื้องต้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของกรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ และศึกษาวิธีการวัดผลและประเมินผลทางคณตรีของญรุทธ์ สุกอรจิต,
อรวรรณ บรรจงศิลป์และฤทธิ์การวัดผลต่าง ๆ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

3.1 กำหนดโครงสร้างการวัด โดยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การวัดด้านการฟัง

ตอนที่ 2 การวัดด้านเนื้อหาความรู้

3.2 กำหนดเนื้อหาที่ต้องการวัด โดยให้มีจำนวนประมาณ 3-4 ข้อต่อ
เนื้อหาใน 1 ชั่วโมง ตามความยากง่าย

3.3 กำหนดแบบทดสอบ เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิด เลือกตอบ 4 ตัวเลือก
(ก, ข, ค, ง) แบบคู่ขนาน จำนวน 80 ข้อ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ตอบถูก 1 คะแนน
ตอบผิด 0 คะแนน ทั้ง 2 ตอน สร้างแบบทดสอบมีจำนวนดังนี้

ตอนที่ 1 การวัดด้านการฟัง จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 2 การวัดด้านเนื้อหาความรู้ จำนวน 50 ข้อ

3.4 นำแบบทดสอบวัดผลลัมฤทธิ์ทางการเรียนไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิม จำนวน
5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

3.5 บันทึกเลียงแบบทดสอบวัดผลลัมฤทธิ์ทางการเรียน ตอนที่ 1

3.6 นำแบบทดสอบวัดผลลัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหลักเขต อ่าเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน ใช้เวลา 1 ชั่วโมง เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกและความยากง่ายของข้อสอบ

3.7 นำคะแนนที่ได้มาหาค่าอำนาจจำแนกและค่าความยากง่าย เป็นรายข้อ คัดเลือกใช้เฉพาะข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกดังต่อไปนี้ 20 ขึ้นไป ความยากง่ายระหว่าง .20-.80 เพื่อนำมาใช้จริง จำนวนชุดละ 30 ข้อ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวัดด้านการฟัง จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 2 การวัดด้านเนื้อหาความรู้ จำนวน 20 ข้อ

ได้แบบทดสอบที่มีระดับความยากง่ายระหว่าง .25-.82 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .20-.59

3.8 นำคะแนนของแบบทดสอบวัดผลลัมฤทธิ์ทางการเรียน มาหาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตร กูเดอร์-ริ查าร์ดสัน 20 (Kuder Richardson 20) (ประมาณ บรรณสูตร, 2529) ได้ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบคือ 0.79

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง มีขั้นตอนดังนี้

1. ส่งหนังสือเพื่อขอความร่วมมือในการวิจัยถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์จัดส่งหนังสืออนุญาตให้ผู้วิจัยไปทำการเก็บข้อมูลการวิจัยไปยังครุฑ์โรงเรียนบ้านหลักเขต ครุประจำชันและครุญสันวิชาคนตระหง่านนักเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร

2. ทดสอบก่อนการทดลอง (Pre-test) นักเรียนทั้งสองกลุ่มด้วยแบบทดสอบวัดผลลัมฤทธิ์ทางการเรียน ชุดที่ 1 เพื่อสำรวจพื้นฐานของนักเรียน

3. ทดสอบโน้ตสาがらเบื้องต้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นด้วยตนเองทั้งสองกลุ่ม จำนวนกลุ่มละ 33 คน ในเวลาเรียนปกติใช้เวลาในการสอนทั้งหมด 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง (3 คาบ) ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 วันและเวลาที่ใช้ในการทดสอบโน้ตสาがらเบื้องต้น

วัน	เวลา	
	10.00-11.00	14.00-15.00
จันทร์	เพลงพื้นบ้านอีสานใต้	เพลงไทยสมัยนิยม
พุธที่สุด	เพลงไทยสมัยนิยม	เพลงพื้นบ้านอีสานใต้

4. เมื่อทดลองสอนครบกำหนดแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดที่ 2 ทั้งสองกลุ่ม ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

5. หลังจากนั้น 2 สัปดาห์ ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดที่ 2 อีกครั้งเพื่อวัดความคงอยู่ของการเรียนรู้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบค่ามัชฌิม เลขคณิตของคะแนนทดสอบก่อนการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 กับกลุ่มทดลองที่ 2 โดยทดสอบค่าที (t -test)

2. เปรียบเทียบค่ามัชฌิม เลขคณิตของคะแนนทดสอบก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง (Post-test) ของแต่ละกลุ่ม โดยทดสอบค่าที (t -test) ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

3. เปรียบเทียบค่ามัชฌิม เลขคณิตของคะแนนทดสอบหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 กับกลุ่มทดลองที่ 2 โดยทดสอบค่าที (t -test) ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

4. เปรียบเทียบค่ามัชณิม เลขคณิตของคะแนนทดสอบหลังการทดลอง ครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 2 ของแต่ละกลุ่ม โดยการทดสอบค่าที (t-test) ที่ระดับความมั่นยำสำคัญ .05
5. เปรียบเทียบค่ามัชณิม เลขคณิตของคะแนนทดสอบหลังการทดลองครั้งที่ 2 ระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 กับกลุ่มทดลองที่ 2 โดยการทดสอบค่าที (t-test) ที่ระดับความมั่นยำสำคัญ .05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
อุปlogenกรณ์มหาวิทยาลัย